

Motion till riksdagen

1989/90:Sf285

av Inger Schörling m.fl. (mp)

Pensionerna

I ett välfärdsland som Sverige, ett land som vill ha social rättvisa och ett väl utbyggt skydds nät, är pensionsfrågan central. Pensionärerna som genom sina insatser givit oss nu verksamma de förutsättningar vi har att arbeta, bo, fostra våra barn osv. borde som en självklar rättighet ha en levnadsstandard som ger dem en godtagbar bostad, sjukvård och möjligheter till ett socialt rikt liv.

I vårt svenska samhälle finns en liten grupp äldre, de s.k. undantagandepensionärerna, som saknar pensionstillskott. Detta innebär en månadsinkomst på ca 2 300 kr. för gift pensionär. Änkor och fruar till dem som begärde undantagande från ATP får pensionstillskott sedan 1987.

Det är hög tid att undantagandepensionärerna själva erhåller denna rättighet. Idag har antalet undantagandepensionärer sjunkit till ca 12 000 och årskostnaden kommer att öka med 125–130 miljoner.

Inte heller KBT har de fått. De har alltså varit dubbelt straffade. Miljöpartiet betonar även i år att de också skall erhålla KBT på samma villkor som övriga pensionärer.

När de ställde sig utanför ATP i början av 60-talet, var de ej medvetna om att de också skulle gå miste om pensionstillskott och kommande förmåner när det gäller bostadsbidrag. Miljöpartiet de gröna yrkar på tillägg i budgeten för KBT på 130 miljoner.

Före jul 1989 togs ett olyckligt beslut som urholkar tryggheten för de pensionärer med ingen eller låg ATP som enbart har folkpension och pensionstillskott.

Man måste undvika oönskade fördelningspolitiska effekter av den nya skattereformen genom en höjning av KBT till 1 850 kronor i månaden för makar och 1 700 kronor i månaden för ensamstående samt en ökning av pensionstillskottet till 5 % av basbeloppet för ålderspension och 100 % av basbeloppet för förtidspension.

Miljöpartiet anser det vara oacceptabelt att finansiera delar av skattereformen genom att vissa pröförändringar (av den statliga fastighetsskatten, indirekta skatter, räntebidrag inom bostadsbidragssystemet) ej påverkar basbeloppsberäkningen. Det betyder att lågpensionärerna får vara med och finansiera höginkomsttagarnas skattesänkningar. Miljöpartiet anser att man skall återgå till det gamla sättet att beräkna basbeloppet.

Miljöpartiet de gröna begär en utredning om en grundpension, som pensionärer har möjlighet att leva på utan alla former av bidrag, pensionstillskott och andra transfereringar. Detta för att ge dem grundtrygghet. I en annan motion begär miljöpartiet en utredning om studielön. I samband med den utredningen bör en större och mer långsiktig utredning av hela ATP-systemets giltighet nu och i framtiden komma till stånd.

Pensionsåldern

Miljöpartiet anser att det skall finnas valfrihet när det gäller pensionsåldern. Vi föreslår att människor skall få välja om de vill gå i pension från 60 års ålder till 70 år. Grunden för dagens beräkning av ATP är i vissa fall könsdiskriminerande. Så blir ofta fallet när man når sin högsta inkomstnivå efter 65 år, då inkomsten efter pensioneringen inte är pensionsgrundande även vid uppskjuten pensionering. På grund av vård av barn drabbas ofta kvinnor av 15–20 års förlorade ATP-år och en försenad karriär. Vid 65 års ålder är hon fortfarande vital och har chans att fortsätta några år till. Det vore rättvist att hon då också kunde förbättra sina ATP-poäng.

Folkpension till utlänningar

Då inriktningen med grundpension, enligt miljöpartiet de grönas åsikt, skall vara att människor har rätt till pension, krävs en översyn av utlänningars och invandrades pensioner. Personer bosatta i Sverige som kommit hit vid relativt hög ålder och inte hunnit kvalificera sig för pension blir hänvisade till socialhjälp, något som särskilt gamla människor har svårt att acceptera.

Växelvård

Växelvård är en värdig vårdform och skall erhållas då den sjuke och anhöriga så vill. Att få vistas i sitt hem halva månaden eller kortare eller längre tid ger den sjuke stimulans och större livsvilja. Detta kan ibland övergå till varaktig vård i hemmet. Det blir också i allmänhet en billig vårdform.

Bedömningen om makarna är ensamstående respektive samboende skall göras ur den aspekten att växelvården underlättas även ekonomiskt när det gäller makarnas KBT och övriga pensionsförmåner.

Insatser i växelvård skall kunna göras utan sänkt pension för den vårdande och med bibehållen KBT.

Tillgodoräknande av vårdår

Rätten till ATP-poäng för vård av barn är en viktig förmån som utnyttjas i förvånansvärt få fall. Det är ett tecken på bristande information; dock anser mp att denna förmån kan tillgodoräknas dem som har rätt därtill automatiskt utan anmälan eller ansökan.

Detta är en kvinnofråga. De flesta som stannar hemma för vård av barn längre tid än föräldraförsäkringen är kvinnor. Den allt övervägande delen av dem som utnyttjar föräldraförsäkringen är kvinnor. Flerbarnsmödrar har då

svårt att komma upp till den stipulerade intjänandetiden för pensionspoängen som är 30 år. För dem betyder ATP-poäng för vård av små barn en möjlighet att nå upp till de nödvändiga 30 åren som ger full pension. Regeringen borde också utarbeta ett förslag och återkomma till riksdagen snarast om hur retroaktivitet skall behandlas.

Mot. 1989/90
Sf285

Hemställen

Med hänvisning till det anförda hemställs

1. att riksdagen beslutar anslå 130 milj. kr. utöver budgetanslaget för undantagandepensionärernas pensionstillskott för budgetåret 1990/91,
2. att riksdagen beslutar anslå 130 milj. kr. utöver budgetanslag till KBT för undantagandepensionärerna för budgetåret 1990/91,
3. att riksdagen beslutar återgå till det gamla sättet att beräkna basbeloppet,
4. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att ett förslag om flexibel pensionsålder från 60 till 70 år skall utarbetas,
5. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att en översyn av utlänningars och invandrares pensioner skall ske snarast,
6. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om växelvård,
7. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om tillgodoräknande av vårdår,
8. att riksdagen beslutar ge ATP-poäng för yrkesverksamma år även efter 65 år om man ej hunnit upp till 30 års ATP-poäng,
9. att riksdagen hos regeringen begär en utredning om en ny form av grundpension,
10. att riksdagen begär att regeringen tillsätter en långsiktig utredning om ATP-systemet.

Stockholm den 23 januari 1990

Inger Schörling (mp)

Claes Roxbergh (mp)

Anita Stenberg (mp)

Ragnhild Pohanka (mp)